EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

ESIALGNE
2004/2214(INI)

22.3.2005

RAPORTI PROJEKT

Euroopa Parlamendi soovituse ettepanek nõukogule ELi terrorismivastase tegevuskava kohta
(2004/2214(INI))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Rosa Díez González

PR_INI_art114

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI SOOVITUSE ETTEPANEK NÕUKOGULE 3

EXPLANATORY STATEMENT 8

SOOVITUSE ETTEPANEK NÕUKOGULE (B6-0071/2004) 12

VÄLISASJADE KOMISJONI ARVAMUS 13

EUROOPA PARLAMENDI SOOVITUSE ETTEPANEK NÕUKOGULE

ELi terrorismivastane tegevuskava
(2004/2214(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Antoine Duquesne'i poolt fraktsiooni ALDE/ADLE nimel nõukogule esitatud soovituse ettepanekut ELi läbivaadatud terrorismivastase tegevuskava/tööprogrammi kohta (B6- 0071/2004);

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu V jaotist;

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu V jaotist ja eriti artikleid 29, 30, 31, 32, 34, 39 ja 42;

– võttes arvesse Euroopa põhiseaduse lepingut ja eriti artikleid I-3, II-62, II-63, II-64, II-67, II-82, II-107, II-108, II-109, II-110, III-257, III-261, III-271, III-272, III-273, III-275, III-276;

– võttes arvesse 4. novembril 1950. aastal Roomas allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni, mida muudeti protokolliga nr 11, ja eriti artikleid 3, 5, 6, 8, 9 ja 10;

– võttes arvesse 10. detsembril 1948. aastal allkirjastatud inimõiguste ülddeklaratsiooni ja eriti artikleid 1, 2, 3, 5, 7, 12, 13 ja 19;

– võttes arvesse kahtteist ÜRO terrorismivastast konventsiooni;

– võttes arvesse 17. juulil 1998. aastal ÜRO saadikute diplomaatilise konverentsi poolt vastu võetud Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuuti;

– võttes arvesse Brüsselis 21. septembril 2001. aastal erakorralise Euroopa Ülemkogu poolt vastu võetud terrorismivastast tegevuskava;

– võttes arvesse 19. oktoobril 2001. aastal Gentis toimunud riigipeade ja valitsusjuhtide mitteametliku kohtumise deklaratsioone;

– võttes arvesse 14. ja 15. detsembril 2001. aastal Laekenis tehtud Euroopa Ülemkogu järeldusi;

– võttes arvesse nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsust, millega moodustatakse Eurojust, et tugevdada võitlust raskete kuritegude vastu[1];

– võttes arvesse nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsust Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta[2];

[1] EÜT L 63, 6.3.2002, lk 1.
[2] EÜT L 190, 18.7.2002, lk 1.

– võttes arvesse nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsust terrorismivastase võitluse kohta[1];

– võttes arvesse nõukogu 13. juuni 2002[2]. aasta raamotsust ühiste uurimisrühmade kohta;

– võttes arvesse nõukogu 22. juuli 2003. aasta raamotsust 2003/577/JSA vara või tõendite arestimise otsuste täitmise kohta Euroopa Liidus[3];

– võttes arvesse 25. ja 26. märtsil 2004. aastal Brüsselis tehtud Euroopa Ülemkogu järeldusi;

– võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 25. märtsi 2004. aasta deklaratsiooni terrorismivastase võitluse kohta;

– võttes arvesse 17. ja 18. juunil 2004. aastal Brüsselis tehtud Euroopa Ülemkogu järeldusi;

– võttes arvesse Euroopa Ülemkogu poolt selle 17. ja 18. juunil 2004. aastal toimunud koosolekul vastu võetud ülevaadatud ELi terrorismivastast tegevuskava/tööprogrammi;

– võttes arvesse 4. ja 5. novembril 2004. aastal Brüsselis tehtud Euroopa Ülemkogu järeldusi;

– võttes arvesse Euroopa Ülemkogu poolt 4. ja 5. novembril 2004. aastal Brüsselis vastu võetud Haagi programmi: vabaduse, turvalisuse ja õiguse konsolideerimine Euroopa Liidus[4];

– võttes arvesse 16. ja 17. detsembril 2004 Brüsselis tehtud Euroopa Ülemkogu järeldusi;

– võttes arvesse kodukorra artikli 114 lõiget 3 ja artiklit 94;

– võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit ja... komisjoni ning komisjoni arvamusi (A6-0000/2005);

ning arvestades, et

A. inimõigused on üleantamatud, jagamatud ja loovutamatud ning et demokraatia kõige olulisem ülesanne on kaitsta kodanike õigusi;

B. terrorism ründab põhivabadusi ja püüab vägivaldsete vahenditega demokraatiat kui sellist hävitada, luues keskkonna, mis võtab inimestelt õiguse elada ilma hirmuta;

C. terroriaktid mis tahes kujul on oma olemuselt otsene rünnak kodanike õiguste ja vabaduste vastu (kaasa arvatud kõige põhilisema inimõiguse vastu, milleks on õigus elule) ning demokraatia ja õigusriigi vastu;

D. terrorism on üks tõsisematest kestvatest ohtudest mis tahes ELi liikmesriigile ja maailmale

[1] EÜT L 164, 22.6.2002, lk 3.
[2] EÜT L 162, 20.6.2002, lk 1.
[3] ELT L 196, 2.8.2003, lk 45.
[4] ELT C 53, 3.3.2005, lk 1.

ning on hetkel kõigi Euroopa kodanike suurimaks probleemiks, õõnestades ELi põhiõiguste hartat;

E. tänapäeval ei ole terrorismioht piiratud teatud geograafiliste piirkondadega, kuna terroristlikud ühendused saavad oma vägivalla- ja terroriaktide toimepanekuks kasutada piiriüleseid võrgustikke, mis mõjuvad erinevates riikides ühtmoodi laastavalt;

F. ükski liikmesriik ei suuda terrorismi vastu üksi võidelda;

G. terrorismivastases võitluses tuleb kasutada kõiki õigusriigi ja Euroopa Liidu vahendeid;

H. terrorismi üle võidu saavutamiseks on vaja võidelda ekstremismi ja sallimatuse vastu ning kaotada kontekstid, mis seadustavad terroriakte, ja selle õigustused, ning paljastada ja jälitada neid, kes kaitsevad või edendavad vägivalda kui poliitiliste, majanduslike, sotsiaalsete või mis tahes liiki konfliktide lahendamise meetodit;

I. kuna Euroopas ja kogu maailmas on olemas terrorismi erinevad vormid (praegu on Euroopas peamisteks baski äärmuslased ja islamifundamentalism), tuleb iga vormi vastu võitlemiseks võtta kindlaid meetmeid, seda eriti seoses Al-Qaeda terroristliku ühenduse tegevustega, mis on praegu kõige suuremaks ohuks, kuid millest veel väga vähe teatakse;

J. selleks, et terrorismivastased meetmed oleksid tõeliselt efektiivsed, peavad nad tulenema ELi ennetavast poliitikast, mida toetab riigiasutuste siiras veendumus ja meelekindlus ning poliitiliselt teadlik ja informeeritud avalik arvamus;

K. terrorismi kaotamise tagab ainult demokraatia meelekindlus ja moraalne üleolek ning inimõiguste ja põhivabaduste tingimusteta austamine;

L. ükski inimtegevus ei ole madalam või taunitavam kui terroristide poolt valimatult sooritatud mõrvad, veresaunad, piinamised, tagakiusamised ja ähvardused;

M. üks tõhusamaid vahendeid terrorismi üle võidu saavutamiseks on selle täielik mittetunnustamine ja väljaarvamine mis tahes moraalsetest, põhjuslikest või poliitilistest kaalutlustest;

N. EL on juba väljendanud oma solidaarsust ohvritega:

- 25. märtsi 2004. aasta deklaratsioonis, milles Euroopa Ülemkogu kuulutas 11. märtsi terrorismiohvrite Euroopa päevaks;
- nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/80/EÜ vastuvõtmisega kuritööohvrite, kaasa arvatud terroriaktide ohvrite hüvituse kohta[1];
- pilootprogrammi loomisega terrorismiohvrite ja nende perekondade psühholoogilise, meditsiinilise ja sotsiaalse abi projektide rahastamiseks 2004. aastal;

O. terrorismiohvrid on demokraatia sümbolid;

[1] ELT L 261, 6.8.2004, lk 15.

P. ohvrite häält ja nende olemasolu tuleb reaalajas mäletada seal, kus võetakse vastu otsuseid, võitlemaks nendega ja alistamaks neid, kes on ohvrid muutnud soovimatuteks tegelasteks;

1. esitab järgmised soovitused nõukogule ja Euroopa Ülemkogule ülaltoodud ELi läbivaadatud terrorismivastase tegevuskava/tööprogrammi rakendamise hindamiseks kaks korda aastas ning strateegiliseks resolutsiooniks viivitamatu võitluse kohta terrorismiohuga, kus iganes see esineb:

   a) et loodaks Terrorismiohvrite Euroopa Fond, mis ühendaks terrorismiohvrite assotsiatsioonide esindajad ja Euroopa terrorismivastase poliitika eest vastutajad ühte organisatsiooni. Kõnealune fond oleks viite- ja kontaktpunktiks kõikidele Euroopa kodanikele, kelle põhiõigusi rikutakse terrorismiohu tõttu, ning peaks tagama ka olemasolevate riiklike organisatsioonide vahelise kõrgetasemelise koostöö;

   b) et terroriakte käsitletaks Rahvusvahelise Kriminaalkohtu jurisdiktsiooni kuuluvate kuritegudena, propageerides seeläbi nende kuritegude aegumatust ning seda, et need kaasataks kohtulikult nende kuritegude hulka, mida peetakse kõige tõsisemateks ja komisjoni ning rahvusvahelise õiguse poolt lubamatuteks;

   c) et kooskõlas Euroopa põhiseaduse lepingu meelsusega tuleb edendada Euroopa prokuröri ametikoha loomist, mis vastutaks kõigi piiriüleste raskete kuritegude toimepanijate, eriti terrorismikuritegude toimepanijate ja nende kaasosaliste uurimise, jälitamise ja neile karistuse määramise eest;

   d) et tuleb edendada Europoli muutmist Euroopa Parlamendi ja nõukogu demokraatliku kontrolli ning Euroopa Kohtu jurisdiktsiooni all olevaks Euroopa Agentuuriks, eesmärgiga muuta see tõeliseks ELi föderaalseks politseiteenistuseks;

   e) et kõigepealt tuleb tugevdada meetmeid, mis tagavad ennetava teabe vahetamise liikmesriikide luureteenistuste vahel ning nende ja Europoli vahel;

   f) et võetaks vastu komisjoni esitatud otsus luua funktsionaalne suhe Euroopa terrorismivastase koordinaatori ja komisjoni vahel ning ka Euroopa koordinaatori tegevuste tõhus parlamentaarne kontroll;

   g) et kõik liikmesriigid oleksid kohustatud kohe, täielikult ja usaldusväärselt rakendama kõiki ELi poolt vastu võetud kohtulikke terrorismivastaseid vahendeid;

   h) et 2005. aasta lõpuks tuleb koostada üksikasjalik avalik hindamisaruanne ELi läbivaadatud terrorismivastase tegevuskava/tööprogrammi rakendamise kohta;

   i) et tuleb teha uute kohtulike vahendite kavandamise ja rakendamise uuring eesmärgiga suuta tõhusamalt identida terrorismiaktide rahastamisallikate kogumist ja jaotamist, millega tegeletakse seaduslikult asutatud finantsasutuste äärealadel;

j) et liikmesriikidelt ja ELilt nõutaks 12 olemasoleva rahvusvahelise terrorismivastase konventsiooni allkirjastamist ja ratifitseerimist; et võetaks vastu OECD välja töötatud kaheksa erisoovitust terrorismi rahastamisega võitlemiseks; ning et kõik kolmandad riigid, millega ELil on suhted, oleksid kohustatud tegema sama;

k) et meedia vahendusel edastatud haridusprogramme rahastataks ja edendataks eesmärgiga
   - võidelda keskkondade vastu, mis soosivad ja soodustavad rassilist, usulist ja ideoloogilist vihkamist;
   - suunata rahu, rahumeelse kooseksisteerimise, vabaduse ja inimõiguste austamise arendamist;

l) et kooskõlas Euroopa põhiseaduse lepingu meelsuse ja ELi lepingu artikliga 42 tuleb võtta vastu otsus tagamaks, et ELi lepingu artiklis 29 hõlmatud terrorismi ja piiriüleste kuritegude vastu võitlemise aktid oleksid hõlmatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu IV jaos ning et Euroopa Kohtu pädevuses kohaldataks neile Euroopa Parlamendis kaasotsustamismenetlust ja nõukogus kvalifitseeritud häälteenamuse nõuet;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus nõukogule ja Euroopa Ülemkogule ning teavitamise eesmärgil komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Nõukogule ning ÜRO-le ja selle spetsialiseeritud asutustele.

EXPLANATORY STATEMENT

1. INTRODUCTION - TERRORISM TODAY

Terrorism today constitutes one of the most serious and enduring threats against all EU Member States and the world.

The terrorist threat today is not limited to specific geographical areas in which terrorists commit acts of terror and violence to promote their causes. Terrorists today operate through international and crossborder networks, using methods which can have devastating effects on different countries at the same time.

Terrorism is not a new phenomenon in the EU, as it has posed a permanent threat for many years to democracy, the free exercise of human rights and economic and social development in several Member States.

Since the tragic events of 11 September 2001 in New York and Washington and the terrorist attacks which followed, no-one can doubt the fact that one of the major challenges facing mankind in the 21st century is the fight against terrorism. As Europeans, we can state that our greatest challenge today is security, with terrorism our greatest risk.

A new form of terrorism has been added to what could previously have been called domestic terrorism, namely Islamic fundamentalism. This is a form of terrorism to which we do not know how to respond and which the European Coordinator of the Fight against Terrorism, Gijs de Vries, defines as 'terrorism of mass destruction' on the basis of the strategies it uses to commit its attacks.

II. THE EU FIGHT AGAINST TERRORISM

1. Justification and need

Terrorism is a frontal attack on human rights and the plurality of democratic societies.

The EU is obliged to promote and protect human rights and fundamental freedoms and to guarantee to European citizens that it meets its obligations effectively, particularly those which derive from the provisions in the Treaty on European Union in the fourth indent of Article 2, Article 6(4) or Article 29, which obliges the Union to 'provide citizens with a high level of safety within an area of freedom, security and justice', a point reiterated in Article 257(3) of the Treaty establishing a Constitution for Europe.

No Member State can combat the terrorist phenomenon by itself. The safety of the citizens of Europe is indivisible and the existing situation is unacceptable in which criminals and terrorists can travel freely throughout EU territory whilst the 25 judicial, penal and police frontiers continue to exist between the 25 EU Member States.

The citizens of Europe en masse are urgently demanding that the EU combat the terrorist threat effectively, with determination and without respite, using all the means at its disposal and creating new instruments when necessary, based on common shared values of liberty and

respect for human rights and fundamental freedoms.

2. The impact of the terrorist attacks of 11 September 2001 and the anti-terrorism Action Plan

The EU Member States began cooperating intergovernmentally on terrorism-related matters as long ago as 1975 within the framework of the 'Trevi Group'. Subsequently, the Treaties of Maastricht in 1992, Amsterdam in 1997 and Nice in 2001 conferred anti-terrorism powers on the EU, the mandates of which were gathered in the 'Vienna Action Plan' of 1998 and in the conclusions of the Tampere European Council of 1999.

The 11 September 2001 terrorist attacks in the United States of America were the catalyst that accelerated the adoption of a wide range of anti-terrorist measures. From that date onwards, the fight against terrorism became one of the priorities of the Member States and of the EU and its institutions.

At its extraordinary meeting of 21 September 2001, the European Council adopted an 'Anti-terrorism Action Plan' which was followed by the adoption of a very detailed 'Work Programme' designed to put it into practice.

The results were immediate, and political agreement was reached at the Laeken European Council of 15 December 2001, which allowed:

a) the creation of the European arrest warrant in June 2002 and of surrender procedures between Member States, in place of slow, inefficient extradition mechanisms;
b) a harmonised definition of terrorism and the corresponding punishments in all Member States;
c) the creation of joint investigation teams.

Furthermore, the JHA Council of 28 February 2002 reached the political agreement creating Eurojust and implementing orders for freezing assets or evidence in the EU.

3. The impact of the terrorist attacks of 11 March 2004 in Madrid and the European Council anti-terrorist declaration of 25 March 2005

After the brutal terrorist attacks in Madrid, the European Council of 25 and 26 March 2004 adopted an anti-terrorist declaration designed to increase coordination and cooperation in the fight against terrorism, the essential elements of which are:

a) creating the position of European anti-terrorism coordinator;

b) integrating a stronger EU situation centre in the Council Secretariat which would, in compliance with the provisions of the conclusions of the European Council meeting of 17 and 18 June, provide strategic threat evaluations based on information from national services, and ensure a better exchange of information with Europol from 1 January 2005 onwards;

c) strengthening the role of Europol, Eurojust and the Member States' Police Chiefs Operational Task Force;

d) adopting the solidarity clause between the 25 Member States against terrorism (with the same literal meaning as Article 42 of the Treaty establishing a Constitution for Europe) so that they operate in a spirit of solidarity when a Member State comes under terrorist attack;

e) establishing a European Border Agency which would begin operations by May 2005;

f) formulating new proposals to prevent funding for terrorism;

g) requesting that Member States apply the measures adopted by the Council in the anti-terrorist Action Plan of 21 September 2001 or proposed in other initiatives;

h) establishing seven strategic objectives for implementation so that the Council might conclude the adoption of a revised EU anti-terrorism Action Plan/Work Programme and report on it to the European Council of June 2004.

4. The revised EU anti-terrorism Action Plan/Work Programme

The European Council of 16 and 17 June 2004 gave its approval to the revised anti-terrorism Action Plan prepared by the Council, which contained almost 200 measures to develop the following seven high-level strategic objectives:

a) To strengthen the international consensus and intensify international anti-terrorism efforts,

b) To restrict access to financial and other economic resources by terrorists;

c) To maximise the capacity of EU and Member States' bodies to discover, investigate and prosecute terrorists and prevent terrorist attacks;

d) To safeguard international transport security and guarantee effective border control systems;

e) To strengthen Member States' capacity to deal with the consequences of a terrorist attack;

f) To study the factors which foster support for terrorism and the capture of terrorists;

g) To focus activities, in the framework of EU external relations, on priority third countries in which anti-terrorist capacity or the commitment to fight terrorism must be improved.

Most of the measures have a deadline for implementation.

The European Council made its first assessment of the implementation of the Action Plan at its meeting of 16 and 17 December 2004 and will continue to do so twice yearly in future.

5. The Hague Programme

The European Council of 4 and 5 November 2004 adopted the 'Hague Programme' entitled 'Strengthening freedom, security and justice in the European Union', which is a long-term programme (2005-2009) dealing with all aspects of policy related to strengthening freedom, security and justice in the European Union, and, in particular, the fight against terrorism in the spirit of the reforms contained in the Treaty establishing a Constitution for Europe, which is expected to come into force in 2006.

With regard to the exchange of information in matters of enforcement in general, the Hague Programme established that, from 1 January 2008 onwards, information exchange should be governed by the principle of 'availability'. This is a revolutionary principle which means that within the European Union, all agents of Member State law enforcement services who need certain information in the course of their duties can obtain it from another Member State.

With regard to anti-terrorist measures in particular, the Hague Programme stresses the fact that, to prevent terrorism, the Member States cannot limit their activities to maintaining their own security, but must also concentrate them on the security of the Union.

III. EVALUATION OF THE REVISED EU ANTI-TERRORISM ACTION PLAN/WORK PROGRAMME AND CONCLUSIONS

The fight against terrorism requires a common EU policy as felt and demanded by 85% of the citizens of Europe, according to Eurobarometer in April 2002.

When terrorism operates on a global scale, parallel with economic globalisation, response to the phenomenon cannot remain limited to the national arena or to intergovernmental cooperation between EU Member States. There is a need for a European and international strategy and definition.

Unlike the demands of the citizens of Europe, the role of the EU in the fight against terrorism is very limited. Most of the instruments and powers for the fight against terrorism are still in the hands of the Member States, which all too often jealously protect their sovereign prerogatives and information systems instead of sharing them confidently and efficiently in order to protect the citizens.

Many of the measures adopted by the EU have been neither correctly transposed into national law nor applied by certain Member States within the time frames specified.

Of the 12 Conventions adopted by the UN to combat terrorism on a global scale, only four have been ratified by the national parliaments of the 25 Member States.

Because of all this, your rapporteur proposed a series of recommendations for examination by the members of this committee, designed to go beyond detailed criticism of the measures in the anti-terrorism Action Plan in force and to open up new routes to allow the EU to achieve suitable instruments to guarantee the defence of a true area of freedom, security and justice with the strictest respect for human rights.

5.10.2004

SOOVITUSE ETTEPANEK NÕUKOGULE (B6-0071/2004)

vastavalt kodukorra artikli 114 lõikele 1
Antoine Duquesne
fraktsiooni ALDE/ADLE nimel
Parandatud ELi terrorismivastase tegevuskava/tööprogramm

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 24.–25. märtsi 2004. aasta kohtumisel vastu võetud deklaratsiooni terrorismivastase võitluse kohta;

– võttes arvesse Euroopa Ülemkogu poolt selle 17. ja 18. juunil 2004. aastal toimunud koosolekul vastu võetud ELi läbivaadatud terrorismivastast tegevuskava/tööprogrammi;

– võttes arvesse terrorismivastases tegevuskavas sisalduvat meetmete paket, mida arutatakse 17. detsembril 2004. aastal toimuval Euroopa Ülemkogu koosolekul;

– võttes arvesse kodukorra artikli 114 lõiget 1;

ning arvestades, et:

A. hea koostöö edendamine ELi institutsioonide vahel on ELi terrorismivastase poliitika üks olulisemaid aspekte;

B. tuleb kasutada võimalust edendada ja arendada tõhusat ja kõikehõlmavat terrorismivastast poliitikat;

1. esitab nõukogule järgmised soovitused:

   a) tuleb välja töötada sobiv ELi terrorismivastane poliitika eesmärgiga võidelda kõigi faktorite vastu, mis aitavad kaasa terrorismi tekkimisele ja arengule nii ELis kui mujal maailmas;

   b) liikmesriigid peaksid olema kohustatud ulatuslikult ja tõhusalt rakendama nõukogu vastu võetud terrorismivastased meetmed;

   c) niipea kui võimalik tuleb võtta vastu kõik ulatusliku ja selge terrorismivastase raamistiku loomiseks vajalikud seadusandlikud meetmed (mis peavad hõlmama julgeolekujõudude ja -organite vahelist tõrgeteta koostööd hõlbustavaid meetmeid);

   d) eeldatava terrorirünnaku korral tuleb rakendada Euroopa põhiseaduse lepingu eelnõu artiklis 42 ning 25.–26. märtsi 2004. aasta Euroopa Ülemkogu koosolekul vastu võetud deklaratsioonis sisalduvat solidaarsusklauslit;

e) ELi aastaeelarvesse tuleb lisada terrorismiohvritele piisava abi ja hüvitise tagamiseks vajalikud rahalised vahendid;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus nõukogule ning teavitamise eesmärgil Euroopa Ülemkogule ja komisjonile.